

Tidskriftet „Det 19de Aarhundrede“, Aargang 1875—76, har Professor Goos omtrent gjentaget de samme Udtalelser som dem, vi finde, at Processkommissionen har benyttet. Jeg tror, at det almindelig maa ertjendes, at en fuldstændig Naaden Bod paa vor kriminelle Retspleie og de med samme forbundne Ulemper ikke kan finde Sted uden en fuldstændig Omordning af hele Systemet, og Forslag dertil ere jo for nogle Samlinger tilbage gjentagne Gange fremgaaet fra min Side. Men det er sikkert dog muligt paa nogle Punkter her og der ityllevis at afhjælpe nogle fremtrædende Mangler ved denne Retspleie, og det er hertil, dette Lovforslag sigter. En Anse, som man særlig finder fremst i modsætning mod vor kriminelle Retspleie, er den, at den Anklagede er et Objekt i Dommerens Haand. Han fængsles ofte. Dommeren skal være den, som alene undersøger Sagen baade for og imod, baade angaaende hvad der kan tale til Fordel for den Anklagede, og hvad der kan tale mod ham, og han skal tilslutt sætte sig paa Dommerstol og opgive upartisk i denne Sag. Den Anklagede har efter vor Lovgivning — han er endogsaa oftere, man kan sige jævnlig, underkastet Baretægtsarrest — ikke noget Middel til selv at være virksom for sit Forvar. Han udelukkes fuldstændig derfra. Det er Dommeren alene, der bestemmer, hvorledes Undersøgelserne skulle ledes, hvilke Bevisligheder der skulle søges, og hvorledes disse skulde føres. Som Professor Goos bemærker i den nævnte Afhandling, kan den Anklagede ikke komme videre end til om muligt at stemme Dommeren for at give Undersøgelsen den Retning, som han mener er af Interesse for Forvaret, men dersom han ikke kan stemme Underdommeren saaledes, har han intet Middel, med hvilket han kan fremme sit Forvar. Det foreliggende Lovforslag gaar nu ikke ud paa at forsøge at afhjælpe nogen af de Mangler, som klæber ved Undersøgelserne i første Instans; men det har taget sit Udgangspunkt et andet Sted. Naar nemlig Sagen igjen nem Appel kommer til en overordnet Instans, forandrer Forholdet sig ikke lidet. Den overordnede Instans har ikke tidligere havt med Sagen at gøre, den har ikke nogen forud indtagen Mening om samme, og der maatte da altsaa efter Lovforslagets Mening det Stadium være, hvor der kan indrømmes den Anklagede Velighed til selv at føre et Forvar for sin Sag. I de overordnede Instanser har dette hidtil været udelukket, idet Forordningen af 13de Oktober 1819 ganske i Almindelighed foreskriver, at, dersom det findes, at Sagen skal oplyses ved yderligere Forhør og/aa over Vidner,

skulle disse foretages af Dommeren, om han under Anledning dertil, men uden Hærværelse og uden Overværelse af Aktor og Defensor. Nu er Forholdet — hvad tidligere er nævnt ved Behandlingen af en anden Sag i dette Thing — saaledes ved den overordnede Instans, at, dersom den finder, at Sagens Behandling af Underinstansen lider af nogen Mangel, viser den ved en saakaldet Reassumtionskendelse Sagen tilbage til Underretten og paalægger Underdommeren at foretage Dette eller Hint, som bliver foreskrevet af Overretten, for at skaffe Sagen bedre oplyst. Lovforslaget gaar ikke ud paa at aflasse den Myndighed, som de overordnede Retter have i denne Henseende. Men det er en Erfaringsætning, at naar Underdommeren har dannet sig en Mening om Sagen og har ført den i et bestemt Spor derest, saa er det vanskeligt for ham, selv om Overretten viser Sagen tilbage til ham, at frigjøre sig for denne Mening og at frigjøre sig for at komme tilbage til den. Lovforslaget gaar derfor ud paa kun at tillade den Anklagede, naar Sagen kommer for en overordnet Instans, selv eller ved sin Defensor — han være befuldmægtiget eller antaget — at føre Vidner til Sagens Oplysning. Jeg tror ikke, at der med Føie kan indvendes Noget imod en saadan Ordning, det er den samme Ordning, som gjælder tvovrigt i beklædte og beneficerede Sager, der kan den Sagfører, der er befuldmægtiget eller den Sagfører, der er engageret, efter sit Skøn oplyse Sagen, ogsaa naar den er kommen for den overordnede Instans, ved Vidneførelse, forsaavidt han dertil har erhvervet Bevilling, eller Bevilling dertil ikke er fornøden. Det er det Samme, som dette Forslag gaar ud paa. Jeg tror ikke, at det kan gives ud for Andet, og jeg har heller ikke til Hensigt at give det ud for Andet end en lille Hjælp, som ydes den Anklagede til at føre sit Forvar, som i mange Tilfælde kan ventes, ikke vil blive benyttet, men en Hjælp, som kan være af stor Betydning, hvor den Anklagede mener i Virkeligheden at have Bevisligheder at fremføre gennem Vidner, Syn, Skøn eller deslige, som han ikke har kunnet faae Underdommeren til at tage Hensyn til eller føre frem. Det maa vel i det Hele siges, at hvor meget man end i det Offentliges Interesse tror at burde afholde den Anklagede fra at samtale med Andre og at udvikle nogen Virksomhed, for at han ikke skal skule Sporene af sin formentlige Forbrydelse og derved hindre dens Opdagelse, hvor meget man end vil gaa ud herfra, hvor strengt man i saa Henseende end vil behandle den Anklagede, saa maa der dog billigtvis i det